

מדור בו ידובר על צפורים שאינן צפורי-נפש ועל נכסים שאינם נכסי-צאן-ברזל, על הכל ועל לא כלום — על האובעיקר על דא.

אנו מורידים את לחץ דמנו - משנים את צבע עינינו - ומתחילים לחרוז / באון ובעוז

בעל הנס

מבין כל הרוכלים בשוק הכרמל, עלה על דעתנו לק' נות תפוזים ודוקא אצל זה שדוכנו נמצא בקצה השוק, אולי משום שהוא זקן יפה צורה, משום שיש לו זקנקו לבן, עיניים כחולות עליונות ומבנה חסון. "עוזב את התפוזים", אמר לנו, "קנה שום".

שאלנו על שום מה, "מפני שאתם עושים רושם של חולי סוכר או לחץ-דם גבוה", קבע. הרמנו את הגבות ושאלנו מה יעשה לנו השום. "זר תר מכל דוקטור ופרו" ספור", פסק, "אני יח" אל רובינוף, אומר ל" כמ, שלושה חודשים הייתי הולך כל יום אצל דוקטור. היה לי 200 בדם, ותשלחו לי 5 בשתן, ולא עזר. עד שהתחלתי לאכול שום, ואז ירד לחץ-הדם. אתם רוצים להיות כריאים, לא? אז תעשו כמותי".

לפני שהספקנו להצי' היר על כושרנו הקרבי, הניח על ראשו מסלית כמעט לבנה ולחה במקצת, ואז לקח, בהבעת חשיבות, מאכלת גדולה. בעזרת סכין, חשבנו, אפשר להריר את לחץ הדם אפילו עם שום. חשנו את הלב פוחו ורוחבו והתחננו בעינינו כלפי הסק' רנים, שהחלו מתקבלים. אולם הללו התבוננו בעיניים מכושפות במתרחש, מבלי להגיב.

הוא הניח לרנע את המאכלת, חכה את ידיו, השינוי אותה בסכין אחרת, ובתנועה חדשה שחט לימון גדול. "תברכו על פרי העץ", ציחה. ברכנו והדינו לאל על שאר חסדיו. הקהל ענה אמן. מיהרנו להסיר את המס' לית. "למקצין" פקד האיש. מצצנו בהכנעה. "ועכשיו אכול את השום", הורה. אמרנו לעצמנו שזענין מתחיל להצחין. כדי להוכיח את ההיפך, תפס ראש שום, עקד את שיניו, והחל להכניסן לפיו בקצב של אכילת גר' עיניים. "זה כמו בונבוניס", הבטיח לנו. "מתי שיש לכם זמן, תאכלו. אם אתם גבורים, תאכלו שני ראשים ל" יום", אמרנו לא, תודה, לא כרגע. יש לנו פגישה עם גברת צעירה שאינה מכינה ברפואה.

הוא לקח את חצי הלימון הנותר עם 100 גרם שום, ארו בנייר עתון פועלי, ותחב לנו את החבילה בכיס השמאלי. אחר-כך הניח' שוב את המסלית על ראשו וב' ארשת של כהן גדול, בקול עמוק ומרטיט, השמיע בר' כה: "זאת תהיה הרפואה שלכם, זאת תהיה הרפואה שלכם, זאת תהיה הרפואה שלכם. תגידו אמן". הידנו והיטנו במהירות את המסלית מראשו, שלחנו את היר לכיס ושאלנו בנימוס כמה עולה הביקור. הוא הצביע על קופסת פח מלאת מטבעות. "תשימו פה שילינג. זה בשביל לקנות כסאות וספסלים לאנשים שיתפללו חנים בבתי-כנסת בחגים", אמר. "השום — זה מתנה ממני. והבריאות — זה מתנה מאלוהים".

עין תחת עין

שמנו לב לאחרונה שבעיני גברות נכבדות מחוג מכ' רינו חל שינוי בצבע. למדנו שהאחרית לכן הוא גירג' מיכאל ודק, לשעבר גיאורג מיכאל ודק, בעל המכון למשקפיי-מגע, ברחוב ב'יהודה בתל-אביב. בכניסה לבית עצר אותנו חלון ראויה ועיר בו נראו, בתוך קופסת קטיפה, גולות זעירות שנצצו כתכשי' טים, אוסף של עיניים תותבות מכל הגדלים והצבעים, וכל מיני עדשות. המכון עצמו נקי ומסודר, כשבקיר האחד שולשה תאים עם מראות וסכאיות, בקבוקים, מד' לפים וזכוכיות מגדילות שונות — ומצידו השני שלוחו כתיבה אלגנטית אך לא מודרנית מדי, שמתחת לזכוכית' שלו ניבטו בנו עשרות עיניים מצוירות וכמה כרטיסי' ביקור של רופאי-עיניים עם ברכות. למראה תועלת' התחרות במודעו רונטאר, הסמוכה אל הקיר, ובעל ה' מכון עצמו, גבר בעל חזות אנגלו-סכסכית מובהקת. ה' נראה כאילו ברח מהארו או איטון, לבוש מקטרוני האריסטוטי, חזיה סרוגה, כיתונת לבנה בעלת צווארון נוקשה מאד ועניבה דיסקרטית — הנמכנו את קולני בשתי גאמיות.

גירג' מיכאל ודק השיב בסבלנות, לשאלה האינדיס' קרנית שלנו, שהוא בן 43, ופטר בחיך אדיב את הבעת השתוממות שלנו. הוא ניאות לספר לנו שעלה ארצה בשנת 1938 מחינה, לאחר שסיים את לימודיו בטכנאי למכונות אוטומטיות. שהיה באפיר, התגייס לצבא הבריטי, נסע אחרי המלחמה לארצות-הברית, שם למד את בעיית משקפיי-המגע, חזר ארצה, גוייס לצה"ל, ועם שחרורו בשנת 1950, החליט להקדיש את חייו להסרת

המשקפיים מחוטי הבריות. באותה תקופה החלה לפרוח בארצות-הברית אופנת משקפיי-המגע הבלתי-נראות. היו אלה אז עדשות קעור' רות שקופות, שהוכנסו לתוך העין, כשבין העין עצמה והעדשה הולפה תמיסה מורכבת ממים ומלח, מעין דמעות סינטטיות. אלה באו למלא את בקום הדמעות המקוריות, שיבשו עם הרכבת העדשה. תקופת ההסתג' לות למשקפיי-המגע ארכה אז עת ארוכה. המרכיב היה נתון לדלקות-עיניים, שנגרמו על-ידי התמיסה והגוף הזר שהוכנס לעינו.

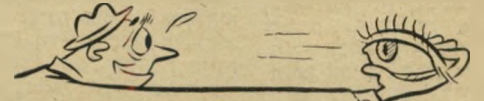
"אמנם יש עוד אנשים שהולכים כיום בעדשות-המגע הראשונות", אמר לנו גירג' מיכאל בולזול עדין. "אך כיום העדשות הן שונות. אז היתה העדשה גדולה, ב' גודל העין, כיום יש עדשות הרבה יותר קטנות, בקוטר של כ"פ מילימטר. הן שקערוריות ודקות, עשויות מ' פלאסטיק אופטי, בשם אקריליק-פלאסטיק, מלוטשות ב' חוזק האופטי הדרוש, ומותאמות בדייקנות גמורה לקונו' טור הקרנית".

לא הספקנו לשאול מה זה קונטור הקרנית, והוא מיהר להסביר: "החלון השקוף של העין. העדשות, אתם מבינים, מכסות רק קצת יותר מן האישון, אך הן קט' נות יותר מן הקשתית. האיריס".

שאלנו אם אפשר לקבל גם עדשות-מגע צבעוניות, והשתעשענו ברעיון להזמין לנו סגולות. "כן", אמר גירג' מיכאל ודק, "אנחנו עושים את זה לפי הצורך, רפואי או קוסמטי. יש אנשים גרישים מאד לאור.

במקרה כזה עושים את זה ידקדק, או, כמו אצל מקרה שהיה לנו — בחור עיוור שענינו היו ללא אישון — הרכבנו לו עדשה שקופה עם נוקדה שחורה באמצע". הוא הפסיק את דיבורו, נטל מקופסה זעירה שתי עדשות זעירות עוד יותר, בגודל של כפתורי כותונת. אחר ששאלנו בטאקט מחיך, גודע לנו שהן עולות כ'200 לירות — התעניינו לדעת מי מוכן להוציא סכום כזה, רק כדי לא להתהלך במשקפיים רגילים.

אם להאמין לדבריו של ג' מ. ודק, כמעט שווה מס' פר הגברים והנשים. יש לו אפילו לקוח בן 75, שלא לדבר על ילדים קטנים. ששים אחיו ממרכיב העדשות הם קצרי-ראוי. אך יש גם מקרים בהם אין משקפיים רגילים מתאימים, כמו אצל בעלי אסטיגמטיזם חזק. למנו שזאת ראייה בנקודות ולא בקווים — או שמא לפיכך, איננו זוכרים. יש גם אסטיגמטיזם אירגולרי, כשהחולה רואה דברים בצורה מסולפת. "יש לי מקרים של ילדים שנפצעו בעיניהם. הוציאו להם את העדשה

הטבעית, שנעשתה בלתי-שקופה בגלל הפצע. במקרה כזה, חסר כוח לעדשה, וצריכים להוסיף את זה בחוץ". גרענו קצת למחשבה שילד קטן צריך להרכיב ול' הסיר בעצמו את העדשות מתוך עיניו, אך ג' מ. הרגי' ענו שהילד לומד את הדבר תוך רבע שעה. הילד פוחד, לדברי ג' מ., פחות מן המבוגר.

הלקוח מחיל להרכיב את משקפיי-המגע רק במשך שעתיים ליום, ומאריך את הזמן כל יום כחצי שעה. "בארצות-הברית עושים את זה יותר מהר. אבל לנו, בארץ, יש יותר זמן", אמר. הוא הביט בנו במבט מוכיח, כאשר שאלנו אם שמים בלילה את העדשות מוכס, או משהו. "לא", אמר, "שמים את זה בקופסה בעלת שני צדדים. בכל צד יש ספוגית לחלוטית במקצת". הבחנו על מלחמו של ג' מ. בנייר מילימטרי לשכ' טוס, ועליו כל מיני עיגולים בלתי-ברורים לנו. התברר לנו שהיה זה שירטוט של משקפיי-מגע לפי מידה. אין משקפיים בקונפקציה. כל עין נמדדת במכשירים מדויי' קים, מבלי שיעגו בה, ואז מציינים את העדשות היינו ספקנים במקצת, ושאלנו אם מרכיבי העדשות אינם בעלי מבט זוגי במקצת. לא, הבטיח לנו, בכלל לא מבחינים בהן. הן דקות אפילו כשעובי המשקפיים הרגילים הוא גדול ביותר. והן אינן שכיחות ואינן מושפעות מאדים, זיעה או גשם. זה הסביר לנו מדוע, לדבריו, נמנים על לקוחותינו פקידים רבים. הם יוכלו לשלוח המון תה באין מפריע.

לחצנו עליו שיגלה את שמות 15 השחקנים הישר' אליים שהם, לדבריו, לקוחותיו. "אני מצטער", אמר באדיבות. "אצטרך לשאול אותם קודם אם הם מסכי' מים". הוא ניסה להסב את התעניינותנו לעובדה שיש לו בקולקציה גם מספר רב מאד של מרות מכל הג' לים, פקידות, עקרות-בית, חיילים, טייסים, סטודנטים, ואם נאמין — נאמן — גם חברי קיבוצים.

תוך כדי דיבור תחב לדיינו כל מיני חזרונות ופרוס' פקטים נאים. מאחד מהם למדנו מי הסימ' מרכיבים משקפיי-מגע. למשל, הכוכבים רונאלד ריגן, אסתר ויל' יאמס, דבורה פייגט, ג'ק פאלאנס, פראנקי ליין, דבורה קר, נינה פוש, ארתור קנדי, ויוקה לינפורט, בלה רבי, מיס אמריקה של שנת 1956, כמה כוכבי כדורגל ובייסבול, שלא לדבר על הרוזנת של לאנדסדאון, סקוטלנד. שאלנו בסראקאזם אם גברים באים לקנות משקפיי-מגע

בצבע שונה מצבע עיניהם. "לא, רק נשים", אמר ג' מ. "במקרה כזה אנחנו צובעים את כל העדשה, ומשאירים חור קטן שקוף בשביל האישון. אבל זו לא מטרתנו, מיהר להבטיח לנו. "מטרתנו היא לשפר את הראייה". נכנסנו אחריו למעבדה, וניסינו להתגבר על הרגשת אי-הנוחות שתקפה אותנו למראה המכשירים שנראו לנו כאינקויזיטוריים במקצת. התעכבנו ליד מכונה קטנה, בעלת מספר שעונים, ושאלנו לארץ יצורה. "להגיד את האמת?", התלוצץ ג' מ. לראשונה. ניחשנו: "גרמניה". "לא, יותר נורא", אמר ג' מ. נמתחנו. "ישראל", גילה. גרענו ליד אחד השולחנות. עין כחולה גדולה וק' פואה הסתכלה בנו. כאן הוזכר לנו ודק שהוא מייצר גם עיניים תותבות. אולם הביקוש להן קטן יותר. הוא מייצר אותן מחומר פלאסטיק לא מזכוכית. על השולחן היתה קופסה מלאה מכחולים וצבעים. "אלה הם צבעים פלאסטיים. לצבוע את העיניים", הסביר. הבינונו לשם מה הצבע השחור, החום, הכחול, האפור והירוק. אך לא הבינונו לשם מה האדום. למשל. "זה כדי לצבוע נימים בלובן העין", אמר והוציא מתוך תור קטן עין ירוקה, שהיתה מונחת לייבוש. העין נראתה לנו אדומה במקצת, כעינו של אדם עייף. "התאמנו את זה לעינו השניה של הלקוח".

התעניינותנו חזרה לעדשות-המגע. שאלנו את מר ודק כמה מהן מכר, למשל, בשנה שעברה. הוא צחק צחוק נימוסי עצבני, והשיב כמו האיראקל של דלפי: "השנה, במשך חודש, כמו לפני חמש שנים במשך שנתיים".

נשמע

באוסטובוס. מפי נערה כבת עשרים: "את יודעת, הסוב שבחזיה ממולאה, זה שהיא מחממת".

הזה מקצוע?

מומן השתוקקנו להכיר את מר צמרם אסכולי, מתרגם הסרטים, שבציירותיו אנו נתקלים לפחות פעמיים ל' שבוע, ואשר אנו הושדים שהוא נקרא בארץ יותר מכל סופר, משורר או מחזאי. אחרי שאינו את שיר ה' מתורגם בסרט בשם הרפתקות טורא' בקולנוע תל-אביב, שהכיל את החרוזים המתחרזים כלהלן —

התגיים לצבא / ותלמדו מקצוע / הזה מקצוע? זה אותו המצנה / ואותו המענה / אותם תפוחי האדמה / לא השתנה מאומה / הבטיחו כיפיים / ונות' נים שפשוטים / צועדים ומועדים / צועדים ומועדים. ובידי הסמך מנלב / והוא מצליף בלי לב / המזון די מזופת / ולאיש לא איכפת / זה אותו צבא / ש' שירט בו אבא.

סיפור: תלמדו מלאכה / וזה לגמרי לא ככה / שוט' פים רצפות / וצובעים אשפות / וזורקים רימונים / ממש בהמונים / עובדים בעדר / עד שעולים לחדר / זה אותו צבא / ששירת בו אבא.

סיפור: זה בית הרגע / וישבים בלי נוע / להיות בחיל רגלים / זה גדול המוזים / אמרו: תחיו באושר / ולא חשוב הכושר / כל סגן וגנרל / זה שיא הגורל. ומה מוסר ההסכל? / עבורי הכל התקלקל / ועור' הבטיחו לעודדנו / וחכמת החיים לתלמדנו / גלו לנו זה ולא אחר / מתי סוף נשתחרר? / לא יכולנו יותר להתאפק. לא נחנו ולא שקטנו עד

שהצלחנו להשיג את מספר הטלפון שלו, ב' רחובות. שאלנו אותו אם יש לו בעיות מיר' חדות כשהוא ניגש ל' תרגם שיר בגוף הסרט. "לפני יש ספר הדיא' לוגים, והספר מראה לי כמה אפשר להשתרע. אני צריך לשים לב גם למשקלים. אני מובגל בשסה. אני משתדל ל' היות נאמן למשקלים". שאלנו ביראת כבוד אם הוא מרנגם שיר' עם תמיד רק בחרוי' זים. "לפעמים בחרויים, לפעמים לא. אם זה לא מסלף, אני עושה חרות", אמר האיש, העוסק אך ורק בתרגום סרטים מאז שנת 1937.

הוא נשמע קצרי-רוח במקצת, כאשר שאלנו שוב כמה זמן לוקח לו לכתוב אופוס כזה. "זה תלוי", אמר, "כאשר אתם נכנסים לחנות ואומרים כמה עולה זוג נעליים ליתום, או שואלים אתכם: בן כמה היתום?". הנחנו את האפרכסת ופיומנו. בהשראת מר אסכולי: לתרגם סרטים / זה שיא הכיפיים / בפעם הבאה / נבחר במקצוע / של תרגום השירים / לפי המשקלים / ונעשה זאת בכל לב / רק למען הכיף.

